

ΚΥΚΛΑΔΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ – CYCLADIC SEMINAR

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 22
THE ARCHAEOLOGICAL SOCIETY AT ATHENS, 22 PANEPISTIMIΟΥ ST.

Τρίτη, 4 Φεβρουαρίου 2014, 7 μ.μ. - Tuesday, 4 February 2014, 7 P.M.

Φωτεινή Ζαφειρούλου

Ερευνώντας τα Πρωτοκυκλαδικά Κουφονήσια

Photini Zapheirou

Investigations in the Early Bronze Age of the Kouphonisia

Οργάνωση Σεμιναρίου: **Μαρίζα Μαρθάρη**
The seminar is organized by **Marisa Marthari**

ΚΥΚΛΑΔΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Τρίτη, 4 Φεβρουαρίου 2014, 7 μ.μ.

Φωτεινή Ζαφειροπούλου

Ερευνώντας τα Πρωτοκυκλαδικά Κουφονήσια

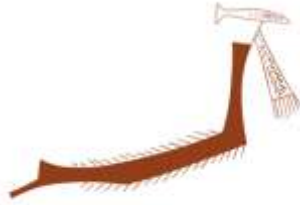
Στο κεντρικό Αιγαίο, στο νοτιοανατολικό του τμήμα, στο νησιωτικό σύμπλεγμα των λεγόμενων Μικρών Κυκλάδων - Ηρακλεία, Σχινούσα, τα δύο Κουφονήσια, Κέρος, Δονούσα και ορισμένες μικρότερες νησίδες – που περιβάλλεται από τα γύρω νησιά της Νάξου, Αμοργού, Πάρου, Του άνησε ένας εκπληκτικός πολιτισμός του οποίου οι δημιουργίες γοητεύουν ως σήμερα.

Στις Μικρές Κυκλάδες τις περισσότερες πληροφορίες για την ζωή κατά την πρωτοκυκλαδική περίοδο απέδωσαν σωστικού χαρακτήρα σύντομες σε διάρκεια ανασκαφικές έρευνες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας κατά την δεκαετία του 1970 στην Κέρο και στα Κουφονήσια.

Στο Επάνω Κουφονήσι, που σήμερα κατοικείται, ερευνήθηκαν τρία νεκροταφεία, τα οποία χρονολογούνται στο τέλος της Πρωτοκυκλαδικής Ι και στις αρχές της Πρωτοκυκλαδικής ΙΙ περιόδου. Στο μεγαλύτερο από τα τρία ήλθαν στο φως 72 τάφοι που περιείχαν πλήθος κτερισμάτων, κυρίως πήλινων και λίγων μαρμάρινων χαρακτηριστικών της Ομάδας Κάμπου. Στα άλλα δύο, τα οποία ήταν εν μέρει κατεστραμμένα αφού δυστυχώς είχαν προηγηθεί λαθρανασκαφές, υπερίσχυαν τα μαρμάρινα κτερίσματα.

Στο ακατοίκητο σήμερα, Κάτω Κουφό δεν έγινε δυνατό να διεξαχθούν ανασκαφές. Περιοδείες όμως και επιφανειακές έρευνες, με τα μέσα και τις διαδικασίες της εποχής – δεκαετίες 1960/70 – βοήθησαν στον εντοπισμό των θέσεων δύο οικισμών σε χαμηλούς λόφους, σπάνιες περιπτώσεις για τον κυκλαδικό χώρο, όπου εξαιτίας κυρίως της αρχαιοκαπηλικής δράσης, συνήθως επικεντρώνονταν στον εντοπισμό νεκροταφείων. Εντοπίστηκαν επίσης νεκροταφεία, συλημένα δυστυχώς, εκτός από «μία ταφή» στη θέση Νερό, σύμφωνα πάντα με τα λεγόμενα του «ευρέτη» που παρέδωσε αυτά που βρήκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία.

Με επιχορηγήσεις του Ιδρύματος Αιγαιακής Προϊστορίας και την βοήθεια αρκετών νεότερων μου συναδέλφων έγινε δυνατή πρόσφατα η μελέτη των ευρημάτων και η προετοιμασία της τελικής δημοσίευσης που αναμένεται.

CYCLADIC SEMINAR

Tuesday, 4 February 2014, 7 P.M.

Photini Zapheirou

Investigations in the Early Bronze Age of the Kouphonisia

The southeast part of the central Aegean, in the area of the island complex of the so-called Lesser Cyclades (Herakleia, Schinoussa, the two Kouphonisia, Keros, Donousa and some smaller islets), which is surrounded by the nearby islands of Naxos, Amorgos, Paros, Ios, was home in the Early Bronze Age to a brilliant culture whose achievements fascinate us even today.

Most of the information about life in the Lesser Cyclades during the Early Cycladic period (3rd millennium BC) was yielded by brief rescue excavations conducted by the Hellenic Archaeological Service during the 1970s on Keros and the Kouphonisia.

On the presently inhabited island of *Epano Kouphonisi*, three cemeteries were investigated, which date from the end of the Early Cycladic I to the Early Cycladic II period. In the largest of the three, 72 graves were unearthed, containing numerous grave goods, mainly pottery and marble artefacts, characteristic of the Kampos Group. In the other two, which unfortunately had already been partly destroyed by illegal excavations, the marble offerings were predominant.

It was not possible to excavate on the today uninhabited island of *Kato Kouphonisi*. However, walks and surface surveys, using the means and procedures typical of the period (1960s and 1970s) led to the identification of two settlement sites on low hills. These were rare cases in the Cyclades, where the focus was usually on identifying cemeteries, due to looting. Cemeteries were also located, unfortunately looted, except "one burial" in the area *Nero*, according to the testimony of the "finder", who handed in the artifacts from there to the Archaeological Service.

With generous grants from the Institute for Aegean Prehistory and the collaboration of several of my younger colleagues, it was possible recently to study all the finds from the aforesaid investigations and to proceed with the preparation of the final publication, which is forthcoming.

Εικ. 2 Κάτω Κουφονήσι: Πήλινος «Λύχνος»
Fig. 2 Kato Kouphonisi: Clay 'lamp'

Εικ. 1 Πάνω Κουφονήσι, Νεκροταφείο Αγριλιάς: Πήλινο τηγανόσχημο πλοίο
Fig. 1 Pano Kouphonisi, Agrilia cemetery: Clay 'frying pan'